

Verslag van	Sessie 2 Klankbordgroep Bestemmingsplan Recreatiegebied De Groene Ster voor evenementen
Datum:	3 maart 2021
Aanwezig:	Mirka Antolovic, Abel Reitsma, Julie Bruijninx, Sietze Bouma, Gijs Jacobse, Frits Rijpma, Caroline de Groot, Otto van der Galiën, Andries Bergsma, Lyda Veldstra, Rogier Wolters, Hilde van der Iest, Hein Kuiken BügelHajema: Bram Omon en Mariska de Jager DGMR: Michel van Kesteren Ambtelijke ondersteuning: Lambert Kappert, Marianne Swart, Willem Jan Borghardt, Koos Spoelstra, Gerlof van Minnen en Rianne Rodenburg - Bonder
Afwezig:	Jellie Rijpma - Veninga, Evert Stellingwerf
Notulist(e):	Rianne Rodenburg - Bonder

Algemene opmerking:

- Gijs Jacobse: stuk over natuur is volgens hem niet in openbaarheid. Dit is wel van belang om dit in de openbaarheid te bespreken. Hij wil graag weten wat het belang van vanmiddag is.
 - **Reactie:** Rol van ambtelijke groep is om de klankbordgroep op de hoogte te brengen.

Aanwezigheid externen

- Michel van Kesteren - DGMR: sinds 4 jaar betrokken bij dossier festivals van De Groene Ster. Adviseert ook andere gemeenten bij opstellen bij geluidsbeleid. Interne vakspecialist hierbij is Koos Spoelstra
- Mariska de Jager - BügelHajema: planjurist en betrokken bij de opstelling van de regels voor het bestemmingsplan
- Bram Omon - BügelHajema: ecooloog. Veel betrokken bij allerlei bestemmingsplannen waar natuur een rol speelt. Interne vakspecialist hierbij is Gerlof van Minnen (adviseur Wnb)

1. Sheet Korte inleiding

Korte inleiding

- Mail Gijs Jacobse 2 maart

Inhoudelijke sessie 2:

- Ecologie (natuur) in het gebied zelf en in relatie tot Natura 2000 gebied Grote Wielen
- Geluid (tijden en normen)
- Plansystematiek (opzet regels bestemmingsplan)
- Nadere verkenning sessie 3: vorm en inhoud
- Doornemen actielijst n.a.v. sessie 1

Toelichting door Lambert Kappert:

Wat doen we in beslotenheid en wat brengen we naar buiten? De insteek van de sessies is informatieverstrekking, toelichting/uitleg, gelegenheid tot stellen van vragen, etc. Vanmiddag hebben we het vooral over thema's natuur, geluid en plansystematiek. Aan het eind kunnen/willen we vooruitblikken naar vorm en inhoud van sessie 3.

We proberen de presentaties te beperken tot 20 minuten elk. En dan nog 10 minuten voor het stellen van vragen.

Vragen:

Gijs Jacobse:

- Pijnpunt voor hem zit in het stuk dat nog niet in de openbaarheid is besproken (natuurstuk). Het verzoek daarom om ons te beperken tot het geven van een technische toelichting. En het verzoek aan de raadsleden om de politieke vragen die er zijn, hier niet te stellen.
 - **Reactie Marianne:** Deze zorg kunnen we ontzenuwen. Het gaat om de passende beoordeling. Dit stuk heeft ter visie gelegen bij de aanvragen omgevingsvergunningen 2021. Onder andere GSD en de provincie hebben dit document ook gehad. Het stuk is meegestuurd n.a.v. de vraag van mw. De Groot van de vorige keer.
 - **Reactie Gijs:** De oproep is helder: laten we het vooral informatief en technisch houden. En geen politiek bedrijven.
 - **Reactie Mirka:** Eens met Gijs, geen politieke dingen gaan doen. Om half 6 vertrekt Mirka uit de vergadering, om naar andere vergadering te gaan.

2. Sheet Partiële herziening bestemmingsplan recreatiegebied Groene Ster | Natuuraspecten - Toelichting door Bram Omon

3. Sheet Inleiding

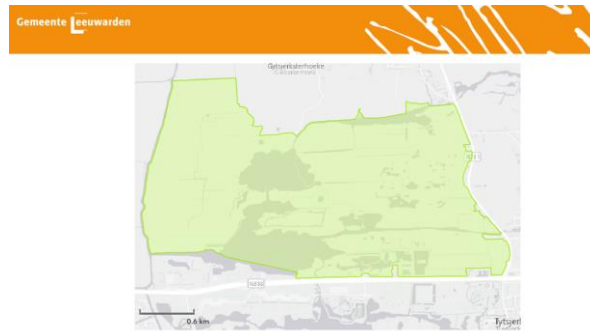
- Natuurwaarden in relatie tot het bestemmingsplan
- Wettelijk kader Wet natuurbescherming en provinciaal beleid:
 - Natura 2000-gebieden (Grote Wielen)
 - Provinciale natuurgebieden (NNN, natuur buiten het NNN, weidevogelgebieden)
 - Beschermde dier- en plantensoorten

Effecten op de natuurwaarden zijn één van de belangrijkste milieuaspecten die bij de bestemmingsplanprocedure een rol spelen. Dit komt door de ligging naast Natura 2000-gebied Grote Wielen en de overige beschermde natuurwaarden in en om De Groene Ster.

Bij de effectbeoordeling is het volgende wettelijk kader van belang:

- Op grond van de Wet natuurbescherming beschermde Natura 2000-gebieden
 - Grote Wielen
- Op grond van het provinciaal beleid beschermde gebieden:
 - Natuurnetwerk Nederland (verder: NNN)
 - Natuur buiten het NNN
 - Weidevogelgebieden
- Op grond van de Wet natuurbescherming beschermde soorten:
 - Broedvogels
 - Habitatrichtlijnsoorten
 - nationaal beschermde dier- en plantensoorten.

4. Sheet Natura 2000-gebied Groote Wielen

Natura 2000-gebied Groote Wielen (www.natura2000.nl)

Dit is het Natura 2000-gebied wat door de nabije ligging het belangrijkste is voor de effectbeoordeling. Andere gebieden liggen op grote afstand, zoals de Alde Feanen op 7 kilometer. De Alde Feanen is in het kader van het bestemmingsplan De Groene Ster met name relevant voor stikstofeffecten. Voor Natura 2000-gebieden zijn ook instandhoudingsdoelen geformuleerd voor een aantal vogel- en diersoorten.

5. Sheet Plangebied t.o.v. NNN

In de Verordening Romte Fryslân zijn ook andere natuurgebieden begrensd dan de nationaal beschermde Natura 2000-gebieden. Deze provinciaal beschermde natuurgebieden liggen deels binnen de begrenzing van het plangebied. De zuidzijde is onderdeel van het NNN met zowel open water als landnatuur. Het NNN vormt een provinciaal en landelijk netwerk van natuurgebieden. Aan de noordzijde is ook natuur buiten het NNN. Dit zijn bosschages, grasland en natte natuur. Dit is natuur die geen onderdeel vormt van het NNN, maar die wel bescherming verdient.

Er ligt een weidevogelkansgebied op circa 400 meter ten noorden van het plangebied. Ook dit is een provinciaal beschermd gebied, maar dan puur voor de bescherming van weidevogels.

6. Sheet Passende beoordeling

Passende beoordeling

- Passende beoordeling als toets voor bestemmingsplan en MER
- Wat is een passende beoordeling?
- Waarom is een passende beoordeling nodig?

Onderdeel van de ecologische toets is een passende beoordeling. De passende beoordeling is een toets waarin de effecten op Natura 2000-gebieden worden onderzocht en bepaald.

De ecologische toets met passende beoordeling is nodig om de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aan te kunnen tonen. En is ook onderdeel van de milieueffectrapportage (m.e.r.) die hiervoor wordt opgesteld. Een passende beoordeling is nodig als het niet mogelijk is om significant negatieve effecten op de beschermde soorten of habitats van een Natura 2000-gebied op voorhand uit te sluiten.

7. Sheet Aanvullende onderzoeken

Aanvullende onderzoeken

- Voor de ecologische toets zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd i.v.m. leemten in kennis
- Onderzoeken naar:
 - meervleermuis
 - broedvogels (waaronder de roerdomp)
 - heikikker
 - waterspitsmuis
 - effecten van kamperen

Voor een goede ecologische toets is het van belang dat er zo min mogelijk leemten in kennis zijn over de natuurwaarden. Leemten in kennis is een term die gebruikt wordt voor aspecten uit de passende beoordeling en de milieueffectrapportage waarover momenteel onvoldoende kennis is. Dergelijke leemten in kennis kunnen deels opgelost worden door het uitvoeren van onderzoeken.

Er was al veel bekend over de natuurwaarden in en om De Groene Ster, maar toch is er een aantal aanvullende onderzoeken uitgevoerd om een beter beeld te krijgen. Dit is gedaan om een zo goed en zorgvuldig mogelijk oordeel te kunnen geven over de effecten van de evenementen. Het gaat hierbij om onderzoeken naar vliegroutes en verstoring door licht van de meervleermuis, broedvogels, heikikker en waterspitsmuis. Verder is onderzoek gedaan naar effecten van kamperen in De Groene Ster.

8. Sheet Werkwijze effectbeoordeling

Werkwijze effectbeoordeling

- Informatie voor effectbeoordeling:
 - Kennis en ervaringen van eerdere evenementen Groene Ster
 - Inzichten uit nieuwe onderzoeken
- Op basis hiervan een 'worst case' effectbeoordeling
- De provincie is als bevoegd gezag betrokken bij de beoordeling van de ecologische toets

De informatie die is gebruikt voor de ecologische effectbeoordeling volgt voor een belangrijk deel uit twee sporen:

- De kennis en ervaringen die zijn opgedaan tijdens de eerdere evenementen in De Groene Ster en kennis uit de literatuur;
- De inzichten die volgen uit de nieuwe onderzoeken.

Op basis van al deze informatie is een 'worst case' effectbeoordeling uitgevoerd. Dit betekent dat de maximale mogelijkheden die de regels van het bestemmingsplan bieden, zijn getoetst op ecologische effecten.

De provincie is als bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming en het provinciaal natuurbeleid betrokken bij het proces. Ze hebben de stukken ontvangen een meerdere keren feedback gegeven om de passende beoordeling te verbeteren. Onder andere in het kader van de afgifte van de VVGB voor de vergunningen voor de evenementen.

9. Sheet Werkwijze effectbeoordeling

Werkwijze effectbeoordeling

- 2 typen evenementen - muziekevenementen en overige evenementen
- Onderscheid belangrijk door grote verschillen in impact van ruimtegebruik, geluid en licht.
- Dit zorgt voor grote verschillen in de ecologische effecten

Voor de ecologische effectbeoordeling is bijzonder belangrijk dat er een concreet kader is waaraan kan worden getoetst. Daarom is er een duidelijke beschrijving opgenomen van de kaders waarbinnen evenementen in De Groene Ster kunnen worden gehouden. Bij het opstellen van dit kader is voortgebouwd op het beleidskader van de evenementen die de afgelopen jaren in De Groene Ster zijn gehouden.

In het bestemmingsplan wordt een duidelijk onderscheid gemaakt in twee typen evenementen, namelijk muziekevenementen en overige evenementen. Dit heeft te maken met de grote impact die muziekevenementen in potentie kunnen hebben door de hoge bezoekersaantallen, relatief hoge geluidsniveaus en het gebruik van kunstlicht in de avond- en nachtperiode. Dit zorgt ervoor dat de ecologische effecten groter kunnen zijn dan bij evenementen zonder muziekgeluid en verlichting.

10. Sheet Kaders muziekevenementen

Kaders muziekevenementen

- Maximaal 15.000 bezoekers per dag
- Tussen 15 mei en 14 oktober
- Maximaal 12 evenementendagen en 48 op- en afbouwdagen per jaar
- Maximaal 5 opeenvolgende 'evenementendagen'
- Tussen evenementen tenminste 14 dagen waarop het terrein niet voor evenementen wordt gebruikt.
- Maximaal 20 kampeerdagen per jaar

Een muziekevenement is in het bestemmingsplan en in de passende beoordeling gedefinieerd als één- of meerdaagse evenementen waar muziekgeluid en in de avond- en nachtperiode verlichting een prominente rol kunnen vervullen. En waarbij daardoor moet worden voldaan aan de daarvoor geldende geluidsnormen en uitgangspunten/ maatregelen voor licht.

- Het gaat om grote evenementen waar maximaal 15.000 bezoekers per dag zijn toegestaan. Het exacte aantal mensen dat bij een evenement kan worden toegelaten is echter ook afhankelijk van de indeling van het evenementen-terrein. Dit aantal zal dus niet in alle gevallen mogelijk zijn.
- Muziekevenementen mogen uitsluitend worden gehouden in de periode tussen 15 mei en 14 oktober. Hierdoor kunnen geen evenementen worden gehouden in de kwetsbare vestigingsfase van broedvogels of tijdens de overwinterings-periode van broedvogels.
- Er zijn in totaal 12 evenementendagen en 48 op- en afbouwdagen beschikbaar. Er mogen maximaal 5 opeenvolgende 'evenementendagen' worden gehouden. Tussen evenementen moet een periode van ten minste 14 dagen zitten waarop het terrein niet voor evenementen mag worden gebruikt.
- Er zijn maximaal 20 kampeerdagen per jaar beschikbaar voor de evenementen.

11. Sheet Kaders muziekevenementen

Muziekevenementen zijn in 2 subcategorieën onderverdeeld:

- Groot ruimtegebruik
 - Max. 5 evenementendagen per jaar
 - Moeten plaatsvinden tussen 1 augustus en 14 oktober (na het broedseizoen)
- Klein ruimtegebruik
 - Max. 7 evenementendagen per jaar
 - Moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 14 oktober

12. Sheet Kaders overige evenementen

- Maximaal 3.000 bezoekers per dag
- Tussen 15 mei en 14 oktober
- Maximaal 10 evenementendagen en 16 op- en afbouwdagen per jaar
- Op de graslanden, zwemplassen, strandjes en infrastructuur (inclusief parkeerplaatsen) binnen het plangebied.
- Kunstlicht en versterkt muziekgeluid niet toegestaan

De overige evenementen zijn gedefinieerd als één- of tweedaagse evenementen die beperkt zijn tot de dag- en/of avondperiode. En die niet of nauwelijks gepaard gaan met geluidsproductie en waarbij geen kunstlicht wordt ingezet. Bijvoorbeeld evenementen met alleen achtergrondmuziek of met een omroepinstallatie, waarbij moet worden voldaan aan de daarvoor geldende geluidsnormen.

De kaders van de overige evenementen zorgen ervoor dat de impact van de overige evenementen veel kleiner is dan die van de grote muziekevenementen.

13. Sheet Verlichting en effecten op (meer)vleermuizen

Gemeente Eindhoven

Verlichting en effecten op (meer)vleermuizen

- Meervleermuizen gevoelig voor verstoring door licht
- Er wordt geen directe lichtuitstraling op het oppervlaktewater mogelijk gemaakt
- Vliegroute door het plangebied (rode pijl)
- Mitigerende maatregel nodig om negatieve effecten te voorkomen

Voor meervleermuis geldt een instandhoudingsdoel voor Natura 2000-gebied de Groote Wielen. De meervleermuizen die in het natuurgebied foerageren hebben een verblijfplaats in Camminghaburen. En vliegen tussen de Groote Wielen en Camminghaburen heen en weer. Een belangrijke vliegroute ligt ten westen van het plangebied langs de watergang Alddiel. Er werden ook regelmatig meervleermuizen boven de plassen in het plangebied waargenomen. Omdat de functie van het plangebied voor meervleermuis nog niet helemaal zeker was, is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Daaruit blijkt dat er door het plangebied ook een vliegroute is voor meervleermuizen die van west naar oost door het plangebied vliegen.

Meervleermuizen zijn zeer gevoelig voor verstoring door kunstlicht. De verlichting tijdens evenementen kan een versturende werking hebben op meervleermuizen. Uit onderzoek van Tauw blijkt dat de meervleermuis voor evenementengeluid veel minder gevoelig zijn.

Om negatieve effecten te voorkomen is een mitigerende maatregel opgenomen om verstoring door kunstlicht te voorkomen. Die schrijft voor dat de evenementen niet mogen leiden tot directe lichtuitstraling op het oppervlaktewater. Dit waarborgt dat verstoring van meervleermuis wordt voorkomen.

14. Sheet Geluid en effecten op vogels en vleermuizen

Gemeente Eindhoven

Geluid en effecten op vogels en vleermuizen

- Effecten van evenementengeluid op o.a. broedvogels en vleermuizen onderzocht door Tauw
- Daarbij is gelet op verstoring van nest- en verblijfplaatsen, schrikreacties en maskering van de zang en roep van vogels
- Geluidsniveau, gevoeligheid soorten, aantal dagen muziekevenementen en periode evenementen bepalend voor effecten op broedvogels
- Negatieve effecten op broedvogels zijn binnen de kaders van het plan ook niet te verwachten
- Vleermuizen zijn relatief minder verstoringsgevoelig door evenementengeluid doordat het gehoor is gericht op hoge tonen

Effecten van evenementengeluid op beschermde soorten, waaronder broedvogels en vleermuizen, is een belangrijk onderdeel van de ecologische toets. Dit onderdeel van de toets is verzorgd door Tauw. Zij hebben ervaring met het toetsen van effecten door geluid.

Voor broedvogels is met name bepalend hoe sterk de verstoring is en wanneer en hoe vaak de verstoring plaatsvindt. Tauw heeft getoetst aan de geluidsniveaus die in het plan worden toegestaan en in de toets wordt geconcludeerd dat het evenementengeluid onder de voorwaarden die het plan mogelijk maakt niet leidt tot een dusdanige verstoring van broedvogels dat nesten verlaten zullen worden.

Voor vleermuizen geldt dat ze vooral gevoelig zijn voor hoge tonen. Evenementen produceren voornamelijk lage tonen, waardoor de verstoringzone door evenementengeluid op vleermuizen klein is. Negatieve effecten op meervleermuis of andere vleermuissoorten door evenementengeluid zijn niet te verwachten volgens het rapport van Tauw.

15. Sheet Stikstof en de Groote Wielen en Alde Feanen

Stikstof en de Groote Wielen en Alde Feanen

- Uit de stikstofberekening blijkt dat het plan niet leidt tot een toename van stikstofdepositie in de Alde Feanen
- Wel worden voorschriften dat bij het gebruik van een aantal werktuigen, aggregaten, etc. gebruik moet worden gemaakt van materieel van na 2014
- In de Groote Wielen is wel sprake van stikstofdepositie, maar in dit gebied is geen sprake van een overbelasting door stikstof

Uit de stikstofberekening blijkt dat het plan niet leidt tot een toename van stikstofdepositie in de Alde Feanen op 7 kilometer afstand. In de stikstofberekening is wel een aantal aannames gedaan die ervoor zorgen dat er geen sprake is van een toename van de stikstofdepositie. Het gaat hierbij om de aanname dat voor de evenementen gebruik wordt gemaakt van een aantal werktuigen, aggregaten, etc. die van 2014 of jonger zijn. Dit nieuwere materieel heeft een lagere uitstoot dan oudere machines. Het gebruik van dit materieel is geborgd en voorgeschreven in de regels van het bestemmingsplan.

In de Groote Wielen is wel sprake van stikstofdepositie, maar in dit gebied is geen sprake van overbelasting door stikstof. De zogenaamde kritische depositiewaarde voor stikstof wordt in dit gebied niet overschreden. Dit heeft ermee te maken dat de aanwezige leefgebieden in de Groote Wielen niet bijzonder stikstofgevoelig zijn.

16. Sheet Uitsluiten kwetsbare leefgebieden van soorten - heikikker (blauwe omlijning)

De blauw gearceerde gebieden zijn gebieden waar de heikikker voorkomt. De heikikker plant zich in deze gebieden ook voort. Het is niet mogelijk om deze gebieden te gebruiken tijdens evenementen, omdat de schade aan het leefgebied van de heikikker te groot is. Deze gebieden zijn dan ook buiten de kaders van het groot- en klein ruimtegebruik gehouden.

17. Sheet Uitsluiten van leefgebieden van - roerdomp en waterspitsmuis

Er was 1 nest van de roerdomp aanwezig. Deze locatie is ook het leefgebied van de heikikker. Roerdomp is een verstoringgevoelige vogelsoort. Hetzelfde geldt voor een aantal oeverzones waar de waterspitsmuis voorkomt. Deze zones zijn ook kwetsbaar voor betreding. Deze delen worden dan ook niet gebruikt voor evenementen.

18. Sheet Kamperen in deel bosschages

Hiervoor is ook aanvullend onderzoek uitgevoerd.

- Paars: kamperen in graslanden is mogelijk
- Blauw: kamperen in bosschages of delen daarvan mogelijk is
- Geel: gebied waarvan op voorhand duidelijk is 'hier is het niet mogelijk om te kamperen, behalve langs de paden.
- Oranje: zowel kamperen als plaatsen van compound is mogelijk

19. Sheet Kamperen in deel bosschages

- Er is geen garantie te geven dat kamperen in de aangewezen gebieden altijd en overal kan. Een ecologisch onderzoek vooraf moet uitwijzen of het mogelijk is
- Zo nodig moeten kwetsbare locaties uitgesloten worden
- Kamperen buiten bosschages kan altijd, maar in onderzochte gebieden alleen toegestaan na 1 augustus, dus na het broedseizoen. Dit omdat effecten op broedvogels anders niet uit kunnen worden gesloten

Je moet altijd vooraf aan een evenement een onderzoek uitvoeren om te bepalen welke gebieden wel en niet gebruikt kunnen worden.

Daarom is er nu voorgeschreven dat er vooraf een ecologisch onderzoek uitgevoerd moet worden.

Ander belangrijke uitkomst: in het broedseizoen kun je het kamperen in de bosschages nooit mogelijk maken. Dit kan alleen na 1 augustus en ook dan alleen na een voorafgaand ecologisch onderzoek.

20. Sheet Monitoring

Monitoring

- Ook de komende jaren is het goed om ontwikkelingen in de Groene Ster te volgen via natuurmonitoring
- Broedvogelmonitoring wordt ingezet om:
 - zicht te krijgen in aantallen broedvogels en eventuele veranderingen
 - broedlocaties van verstoringgevoelige broedvogels tijdens evenementen goed te kunnen beschermen
- Er wordt nog nagedacht over de vormgeving van eventueel benodigde monitoring voor andere soorten

Nu is heel goed bekend welke beschermde soort in welke gebieden voorkomen. Een manier om grip te houden op toekomstontwikkelingen is het monitoren. Dit is nu nog niet uitgewerkt.

Er komt in ieder geval een monitoringsplan voor broedvogels.

In het verleden zijn er vergunningen per evenement afgegeven. Het bestemmingsplan is voor meerdere jaren.

Vragen:

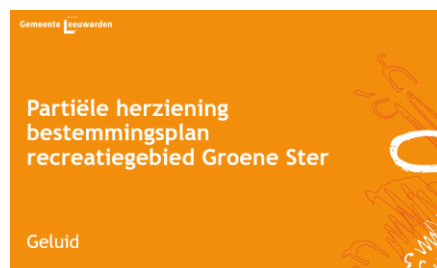
Andries Bergsma:

- Er wordt gesteld dat er 14 dagen tussen evenementen moet zitten. Waarom 14 dagen en wat gebeurt er dan met de natuur?
 - **Reactie:** 14 dagen tussen de evenementen is het kader, dit is niet alleen bepaald op ecologische gronden. Het heeft bijvoorbeeld ook te maken met het herstel van de gazons.
- Waarom is het ene gebied gevoeliger voor stikstof dan het andere gebied?
 - **Reactie:** Er zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. In Alde Feanen zijn gebieden aangewezen met stikstofgevoelige vegetaties. Hierdoor is het dus veel gevoeliger.

Frits Rijpma:

- Is er ook gekeken naar de effecten van de bodemdaling. Ik herinner me dan na de eerste festivals de bodem met 10 cm is gedaald.
 - **Reactie:** Wij hebben hier specifiek gekeken naar effecten op natuur. In de m.e.r. wordt ingegaan op bodem en water.

20. Sheet Partiële herziening bestemmingsplan recreatiegebied Groene Ster | Geluid - Toelichting door Michel van Kesteren

21. Sheet Partiele herziening bestemmingsplan - Geluid

22. Sheet Geluid & evenementen

Geluid & evenementen

• Waar wil ik het over hebben?

- Weten en regels voor evenementengeluid
- De "Nota Limburg"
- Hinder en ondulbare hinder (spraakverstaanbaarheid en slaapverstoring)
- Preventie gehoorschade versterkte muziek
- Sturen op : aantal evenementdagen, begin- en eindtijden, geluidniveau (en preventie uitstralingsrichting podium, anti-geluid, affilteren)
- Muziekspectra & geluidnormen in dB(A) en/of dB(C)

- Het beoordelingskader
 -
- Toezicht en handhaving:
 - Geluidmonitoring (iedere minuut gedurende het hele festival)
 - 24/7 Toezicht

Er bestaat geen landelijke wetgeving qua geluid. Het is gebruikelijk dat gemeenten hiervoor beleid maken en veelal staan hierover bepalingen in de APV. Zo ook in Leeuwarden. Per evenement moet nut en noodzaak van belangen worden afgewogen.

Aanvangstijdstip en tijdsduur zijn zeker zo belangrijk als dB(A) en dB(C). Het type evenement is ook belangrijk. Aandacht besteden aan lage bastonen is voor gemeente ook belangrijk.

23. Sheet Geluid & evenementen

Geluid & evenementen

• Wet en regelgeving:

- Geen landelijke wetgeving voor dit onderwerp
- De APV is van toepassing

- Artikel 4:6 Overige geluidhinder (3)
 - Het is verboden om voor een omwonende of voor de omgeving geluidhinder te veroorzaken.

De APV benoemt "in ieder geval verstaan elektrisch versterkte muziek afkomstig van een evenement" als hinder

- Het college kan van het verbod ontheffing verlenen

- Leeuwarden heeft hiervoor al eigen beleid vastgesteld
 - Beleidsregel geluid 2018, Evenementen in de open lucht

Leeuwarden	
Algemeen Plaatselijke Verordening Leeuwarden	
Wettelijke informatie	
Wetgeving van de regering	
Regio	Leeuwarden
Organisatie	Leeuwarden
Uitvoerder	Algemeen Plaatselijk Bestuur (APV) Leeuwarden
Uitvoerder	Algemeen Plaatselijk Bestuur (APV) Leeuwarden
Uitvoerder	Algemeen Plaatselijk Bestuur (APV) Leeuwarden

Beleidsregel geluid 2018	
Wettelijke informatie	
Wetgeving van de regering	
Regio	Leeuwarden
Organisatie	Leeuwarden
Uitvoerder	Algemeen Plaatselijk Bestuur (APV) Leeuwarden
Uitvoerder	Algemeen Plaatselijk Bestuur (APV) Leeuwarden
Uitvoerder	Algemeen Plaatselijk Bestuur (APV) Leeuwarden

Een evenement wordt niet beschouwd als een inrichting en valt daarmee niet onder de Wet milieubeheer. Het beperken van geluid van evenementen wordt geregeld via de Algemene Plaatselijke Verordening.

Gemeente Leeuwarden heeft hiervoor de Beleidsregel geluid bij evenementen opgesteld.

24. Sheet Nota Limburg

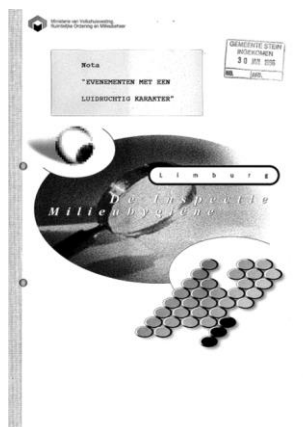
Nota Limburg

- In 1996 landelijke handreiking van de VROM-inspectie. Titel: Nota "Evenementen met een luidruchtig karakter"

- Centraal begrip onduidbare hinder

- Bij verstoring van de spraakverstaanbaarheid
- Bij slaapverstoring

Naast de akoestische factoren (maximale geluidniveaus) bovenal ook aandacht voor de niet-akoestische factoren.

Veel gemeenten wikken en wegen met evenementengeluid.

Ben je te streng voor evenementen, dan kiezen evenementen voor andere locaties.

In uitspraken lees je vaak "Nota Limburg". Dit is een handreiking voor gemeenten.

Muziekevenementen mogen hinder veroorzaken. Maar zij mogen geen onduidbare hinder (onaanvaardbare hinder) veroorzaken. Nota Limburg schetst dat er sprake is van onduidbare hinder in het geval:

1. spraakverstaanbaarheid binnen woningen in gedrang komt
2. slaapverstoring tijdens de nacht door evenementen plaatsvindt => situatie binnen woningen.

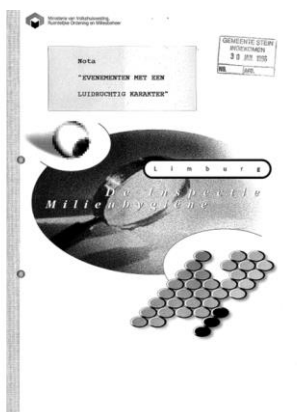
25. Sheet Nota Limburg

Nota Limburg

- Vertaling van onduidbare hinder?

- Geen inbreuk op "Spraakverstaanbaarheid"
 - > Voor de dagperiode (7 tot 19 uur) en de avondperiode (19 tot 23 uur)
 - > Afwegen: langere avondperiode (tot 24 uur of tot 1 uur) als de opvolgende dag een weekend- of feestdag is
 - > In geluidgevoelige ruimten van woningen **maximaal 50 dB(A)**

- Geen "Slaapverstoring"
 - > Voor de nachtperiode (23 tot 7 uur)
 - > Afwegen: nachtperiode die later begint (vanaf 24 uur of 1 uur) als de opvolgende dag een weekend- of feestdag is
 - > Binnen slaapvertrekken **maximaal 25 dB(A)**

De Nota houdt geen rekening met kinderen die eerder naar bed gaan. Of met mensen die overdag slapen i.v.m. bijvoorbeeld nachtdiensten.

De Nota Limburg geeft als eerste kaders voor geluidsniveaus in dB(A). Daarnaast moet er aandacht zijn voor niet-akoestische factoren, zoals het aantal dagen, de duur, de begin- en eindtijden, goede en op tijd info vooraf aan evenementen, of afspraken met de buurt worden nagekomen, of normen en duur worden gehandhaafd. Niet alleen kijken naar hinder van één specifiek evenement, maar breder kijken.

26. Sheet Maatschappelijke aandacht en perceptie

Maatschappelijke aandacht & perceptie

- Convenant preventie gehoorschade versterkte muziek: aandacht voor het voorkomen van gehoorschade
- Drie sporen:
 - Beperken geluidsniveaus tpv publiek
 - Verplichte monitoring geluidsniveaus
 - Promotie van gehoorbeschermers
- Effect: **limitering van de geluiduitstraling**
- Evenementenmuziek & bastonen
- Alle hedendaagse elektronische versterkte muziek: **meer bastonen** dan vroeger
- Bastonen zijn op grotere afstand hoorbaar
- Bastonen dringen makkelijker in woningen binnen
- Daarom ook **geluidnormering voor bastonen**

dGm^R

33

Het Ministerie van Welzijn & Sport heeft met de branche het convenant preventie gehoorschade afgesloten. Omdat in het convenant maximale niveaus zijn afgesproken, die ter hoogte van het podium mogen optreden, is het directe effect dat de evenementen niet alleen meer begrenst zijn op wat de omwonenden aan geluid ontvangen. Deze begrenzing geldt ook al bij het podium.

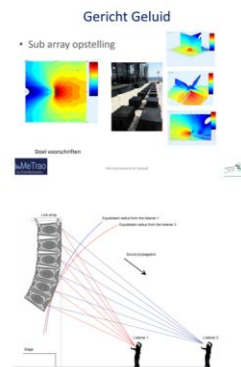
Onder aanvoering van de Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG) is er aandacht voor bastonen. Klachten gaan vooral over hinderlijkheid van bastonen.

Elektrisch versterkte muziek bevat tegenwoordig meer bastonen dan vroeger. NSG pleit voor opname van bastonen in gemeentelijk beleid/geluidsontheffing, omdat deze indringender kunnen worden ervaren.

27. Sheet Maatregelen

Maatregelen

- De afgelopen jaren is veel geëxperimenteerd met mogelijke maatregelen. En de effecten daarvan:
- De situering van het hoofdpodium en de uitstralingsrichting van het geluid
- Maak gebruik maken van specifieke opstelling van de basboxen (zogenaamde sub array-opstelling, principe van anti-geluid)
- Maak gebruik van Line array-systemen: richten van het geluid naar publieksvlak
- Afschermen van geluiduitstraling naar bijvoorbeeld de achterzijde
- Afilteren van de laagste bastonen

dGm^R

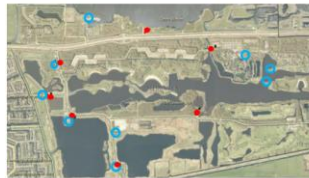
34

Er is een goed beeld ontstaan van de effecten van maatregelen (zie sheet hierboven). Er zijn inmiddels al veel beproefde technieken om te zorgen dat het geluid van podia gericht wordt uitgestraald.

28. Sheet Waar beoordelen?

Waar beoordelen?

- Voor de evenementen op recreatieterrein De Groene Ster bestaat een set van beoordelingspunten:
- De omliggende woningen (blauwe cirkels)
- 7 referentiepunten (rode bolletjes)
- Bij de woningen rekening houden met de daadwerkelijke geluidwering van de gevels

dGm^R

35

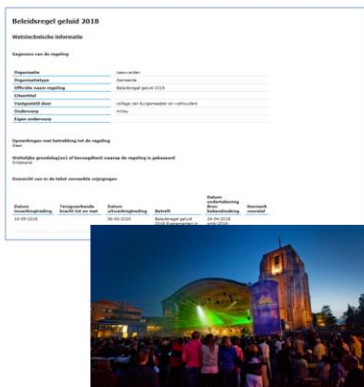
Referentiepunten: dit zijn de permanente meetposten van de gemeente. Hiermee wordt tijdens evenementen 24/7 gemeten.

De woning met de slechts/minst geluidswerende gevel, bepaalt wat het geluidsniveau van de evenementen kan zijn.

29. Sheet Het beoordelingskader

Het beoordelingskader

- **Akoestische factoren:**
 - **Bescherming van het festivalgangers:**
 - **geluidniveau tpv publieksvlak maximaal 103 dB(A) en 113 dB(C)**
 - **Bescherming van omwonenden:**
 - **overdag en 's avonds: binnen woningen 50 dB(A) en 75 dB(C)**
 - **'s nachts: binnen woningen 25 dB(A) en 50 dB(C)**
- Dit resulteert in een set van **maximale geluidniveaus** die de speelruimte voor de evenementen bepalen
- ter plaatse van publieksvlak
 - ter plaatse van de gevels van omliggende woningen
 - ter plaatse van referentiepunten/meetpunten

dGm^R

36

De strengste norm zorgt voor de zwaarste beperking. Woning Alddiel 6 is bepalend voor de norm. Deze woning bepaalt de geluidsruijme van de evenementen.

30. Sheet Toezicht & handhaving

Toezicht & handhaving

- Voorafgaand aan elk evenement: vergunningsaanvraag incl. geluidonderzoek (taak organisator)
- Voorafgaand aan elk evenement: gemeente controleert of evenement conform aanvraag is opgezet
- Tijdens evenement: permanente geluidmonitoring met onbemand geluidmeetnet
- Tijdens evenement: 24/7 beschikbaarheid gemeente voor handmatige geluidmetingen
- Handhaving ism politie
- Na elk evenement: evaluatie gemeente en organisator

dGm^R

37

Het is belangrijk voor de gemeente om grip te houden op een evenement. En toezicht hierop uit te oefenen.

24/7 monitoring evenement: dit is ook bekend bij organisatie van festival. Waardoor deze kan bijsturen.

Wat laten de onbemande meetresultaten zien: 2017, 2018 en 2019 pasten binnen de afgesproken normering.

Vragen:

Gijs Jacobse

- dB(A) en dB(C): ik begrijp dat bastonen meer hinder opleveren. Waarom is die dB(C) norm dan hoger?
 - **Reactie:** Een beknopte uitleg over het dB(A) en dB(C) filter is te vinden op [https://nl.wikipedia.org/wiki/DB\(A\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/DB(A)). Zoals op deze website is uitgelegd is het c filter vlakker dan het a filter. Omdat het c filter eigenlijk bedoeld is voor een meting met hoge geluidsniveaus. Een

geluidmeting zal daarom bij hetzelfde geluidniveau altijd een hogere dB(C) waarde geven. De festivals moeten zich zowel aan de dB(A) als aan de dB(C) norm houden. Het verschil tussen de dB(A) en dB(C) norm bepaalt dan vanaf welke frequentie de dB(C) norm of de dB(A) norm bepalend is.

- Ik heb begrepen dat weersomstandigheden ook belangrijk zijn. Is dit zo?
 - **Reactie:** de voorspellende werking van een geluidsonderzoek houdt rekening met de windrichting. Tegen de wind gaat geluidsverspreiding niet goed, gaat als het ware terug. In de geluidsonderzoeken wordt in alle richtingen gerekend met meewind-condities. Dit is ook het worst-case scenario. Uit de geluidsmetingen in de periode 2017 t/m 2019 is dit ook gebleken. Met de wind mee traden de hoogste geluidsniveaus op. Met wind mee voldeden de evenementen nog steeds aan de gestelde geluidsnormen.

Frits Rijpma:

- Nota Limburg geeft 50 dB(A) overdag en 25 dB(A) 's nachts aan voor mensen binnenshuis. Dit is wel de norm met de ramen dicht?
 - **Reactie:** Ja het klopt. Dit schrijft de Nota Limburg voor, is een aanbeveling. Het is aan de gemeenten hoe ze hiermee omgaan. De norm is inderdaad voor binnenshuis met ramen en ventilatievoorzieningen gesloten.

Willem Jan:

- Wat is 25 en 50 dB(A) in huis?
 - **Reactie:** 50 dB(A) en 75 dB(C) hoor je overdag en 's avonds. De nachtnorm hoor je niet. Zomaar huiselijk geluid (koelkast/klok is te vergelijken met 25 dB(A) norm.
 - Het is niet het niveau waarop je het geluid niet meer hoort. In de nachtperiode kun je het geluid nog steeds horen, maar of je er last van hebt is een tweede.

31. Sheet Partiële herziening bestemmingsplan recreatiegebied Groene Ster | Plansystematiek - Toelichting door Mariska de Jager

32. Sheet Herziening van het geldende bestemmingsplan

Herziening van het geldende bestemmingsplan

- Uitgangspunt is het geldend bestemmingplan
- Karakter partiële herziening
- Verhouding tussen bestemmingsplan en partiële herziening

Het is een herziening van het huidige bestemmingsplan. Het uitgangspunt blijft het geldende bestemmingsplan.

Het karakter van een partiële herziening is: je schrijft het specifiek toe op de onderwerpen die je wilt regelen. In dit geval evenementen en aanvullend het kamperen voor evenementen.

De partiële herziening kun je niet los lezen van het bestaande bestemmingsplan. Dat mag er allemaal al en dit wordt door partiële herziening er aan toegevoegd. Alleen datgene wat wordt toegevoegd, daar kan op gereageerd worden.

33. Sheet Hoe wordt de partiële herziening gebruikt bij het toestaan van evenementen en kamperen?

Hoe wordt de partiële herziening gebruikt bij het toestaan van evenementen en kamperen?

- Uitgangspunt; geen omgevingsvergunning evenementen en kamperen nodig
- Werken met voorwaardelijke verplichtingen
- Belangrijke voorwaarden; natuur en geluid

Er liggen diverse onderzoeken als basis voor het bestemmingsplan. Hieruit blijkt ook een aantal voorwaarden. Deze worden opgenomen in de regels.

Voorwaardelijke verplichten werkt als volgt:

Evenementen en kamperen bij evenementen zijn toegestaan, maar zijn alleen toegestaan als organisator voldoet aan regels en voorwaarden uit het bestemmingsplan.

34. Sheet Partiële herziening en locaties voor evenementen, groot en klein ruimtegebruik

35. Sheet Type evenementen en kenmerkende verschillen?

Type evenementen

1. Muziekevenementen
2. Overige evenementen

Wat zijn kenmerkende verschillen?

- Prominente rol voor muziekgeluid en verlichting
- Nachtperiode
- Kamperen

Type evenementen

Deze tweedeling komt terug in de passende beoordeling. In de toetsing is dit belangrijk. Het bestemmingsplan mag niet meer mogelijk maken dan wat er getoetst is. Veel voorwaardelijke verplichtingen om de hinder voor de omgeving in goede banen te leiden.

Muziekevenementen:

Alleen bij die evenementen mag worden gekampeerd. Kamperen bij overige evenementen is niet toegestaan.

Overige evenementen:

Overdag en alleen gebruik maken van daglicht.

36. Sheet Voorbeeld van een regel in de partiële herziening

Voorbeeld van een regel in de partiële herziening

“het zodanig gebruiken van gronden en bouwwerken met als gevolg dat directe lichtuitstraling op aangrenzend oppervlaktewater plaatsvindt”

Zo helder is het in de voorwaardelijke verplichting vormgegeven.

37. Sheet Voorbeeld voorwaardelijke verplichting geluid en natuur voor een evenement

Voorbeeld voorwaardelijke verplichting geluid en natuur voor een evenement

Geluid:

“de geluidsbelasting op de op de kaart aangegeven woningen en referentiepunten niet meer mag bedragen dan is aangegeven in de geluidsnormentabel voor muziek evenementen”

Natuur:

“als een muziek evenement plaatsvindt in de periode vanaf 15 mei tot en met 31 augustus moet een ecologisch schouw zijn uitgevoerd”

De brug geslagen tussen wat is er onderzocht en wat mag er. Belangrijk om een actueel beeld te hebben. In veel situaties moet een ecologische schouw zijn uitgevoerd. Hierdoor heb je een actueel natuurbeeld.

38. Sheet Kamperen tijdens een evenement en specifieke locaties

Kamperen tijdens een evenement en specifieke locaties

Achtergrond: uitkomsten natuuronderzoek

Uit natuuronderzoek zijn voor specifieke locaties aanvullende voorwaarden gesteld. Voor diverse locaties zijn nog steeds aanvullende onderzoeken noodzakelijk. Die locaties zijn weergegeven met verschillende arceringen op de verbeelding (plankaart).

39. Sheet Voorbeeld voorwaardelijke verplichting natuur voor kamperen tijdens een evenement

Er is straks geen omgevingsvergunning meer nodig, maar er zijn wel voorwaarden nodig waaraan voldaan moet worden. Zones van waterspitsmuis (zie hierboven; lichtblauwe belijning) zijn inzichtelijk gemaakt. Hier moet rekening mee worden gehouden. Het gebied onderzijde (bolletjesgrens) wordt compleet uitgesloten van het terrein van groot- en klein ruimtegebruik.

Vragen:

Gijs Jacobse:

- Je neemt in voorwaarden op dat er een ecologische schouw gedaan moet worden. Ga je dan ook ergens in de bijlage of in bestemmingsplan zelf aangeven als dat in deze situatie voordoet, dan moet dat gedaan worden (wat zijn de gevolgen)?
 - **Reactie:** De ecologische schouw wordt uitgevoerd door een ecologische deskundige van de festivals. De ecooloog trekt conclusies en geeft aanbevelingen van wat er moet gebeuren.
- Je zegt aanbevelingen die opgevolgd moet worden. Wat is de juridische status van een aanbeveling?
 - **Reactie:** Conclusies uit onderzoek moeten worden opgevolgd. Stel dat er echt naar voren komt uit een ecologische schouw dat er ergens een dier zit en het kan echt niet. Dat heeft dan consequenties voor de organisator.
- Ik kan me ook voorstellen dat een organisator 2 jaar van te voren gaat investeren in een project. Dan blijkt 3 weken van tevoren dat er een nest zit. Betekent dit dat het risico voor organisator is?
 - **Reactie:** Ja dat klopt.

Frits Rijpma:

- N.a.v. van vragen van Gijs, nog een verduidelijkende vraag. Er moeten toch ook heldere normen zijn (bijvoorbeeld 10 vogelnestjes 1 uur korter of zo)?
 - **Reactie van Bram:** allereerst is het belangrijk om te weten dat er een wettelijk kader is. Voor elke ecologische schouw zijn dat aspecten waar je op let. Hiermee kun je voorkomen dat nesten van vogels worden vernietigd/verstoord. Per vogelsoort verschillen de effecten enorm. Daardoor kun je geen algemene norm opstellen. Daarom is er altijd een ecologische deskundige nodig om het onderzoek uit te voeren en daaraan conclusies te verbinden. De detailinvulling per soort of per locatie uitwerken is op voorhand niet te doen. Dat is ook niet helemaal niet hoe het nu gaat. Er is altijd wel ruimte om te kijken wat er in dat specifieke geval nodig is.

40. Sheet Invulling sessie 3 - Toelichting door Lambert Kappert

Invulling sessie 3

- **Ter bespreking / mogelijke onderwerpen:**
 - Locatie alternatieven (n.a.v. Commissie MER)
 - Een flexibel versus een in beton gegoten bestemmingsplan
 - Een procesvoorstel (nav. aanbevelingen Rekenkamer): waar staan we nu, wat moet er nog gebeuren, tijdspad etc.
 - Andere onderwerpen?

Zijn er al ideeën over de vorm van sessie 3? En ideeën over onderwerpen voor deze sessie?

Vragen:

Gijs Jacobse:

- Als ik kijk naar het Rekenkamerrapport zijn er 2 zaken die de raad direct aangaan. Er wordt heel nadrukkelijk aangegeven bestemmingsplan in beton gegoten of flexibel en het procesvoorstel. Gijs kan zich goed voorstellen vanuit de gedachte van de raad, heel nauw betrokken te worden vanuit 2^e en 3^e punt. Gijs benadrukt het belang om een overzicht te krijgen van de voor- en nadelen van in beton gegoten versus flexibel.
- Over de vorm waarin geeft Gijs aan dat hij niet de persoon is die erg van groepjes houdt. Doe het zoals we het nu met elkaar gedaan hebben. En dan de derde sessie in het openbaar, zodat iedereen kennis er van kan nemen.

Frits Rijpma:

- Is het met Gijs eens. Vanaf nu zo publiek mogelijk. 3e sessie in een politiek podium.

Blad 25

Sessie 2 Klankbordgroep Bestemmingsplan Recreatiegebied De Groene Ster voor evenementen

Abel Reitsma:

- Wel nieuwsgierig naar locatiealternatieven, omdat dit nuttige info is voor de raad
 - **Reactie Gijs:** Dit is wel belangrijk, maar van andere orde.

Lyda Feldstra:

- Is voor politiek podium. Verder is er al genoeg over gezegd.

Sietze Bouma

- Meer op de lijn van Gijs.
 - **Reactie Lambert:** We gaan met de griffie overleggen. Mochten er nog ideeën/onderwerpen zijn dan kunnen deze alsnog worden aangedragen. Er is nog geen datum voor sessie 3.

Gijs Jacobse:

- Voorstander om 3^e bijeenkomst openbaar te maken en dan wel de tijd gebruiken zoals die in de agenda staat (van 16.00 - 18.00 uur).
Onderscheid wat we nu met elkaar aan het delen zijn en dat wat we straks ter inzage leggen. Inzage in procesvoorstel wat er straks gaat gebeuren.

41. Sheet Actielijst

Actielijst

Actie	Terug te vinden in nr. en paginanummer van het verslag	Verantwoordelijke(n)
Passende beoordeling meesturen met stukken voor sessie 2	3. Sheet Voorgeschiedenis (blad 4)	Marianne Swart
Inhoud van de Reactienota zienswijze delen met de raadsleden (bloemlezing)	3. Sheet Voorgeschiedenis (blad 4)	Marianne Swart
Bespreekpunt in sessie 2: Inrichting van het gebied door natuurlijke barrières / milieueffecten	6 t/m 11. Wat is er opgehaald (blad 9)	Marianne Swart i.s.m. Koos Spoelstra, Gerlof van Minnen
Ontwerp bestemmingsplan voorleggen aan de politie	6 t/m 11. Wat is er opgehaald (blad 10)	Marianne Swart / Rianne Rodenburg
Procesvoorstel weergeven in sessie 3	13. Sheet Invulling sessie 3 (blad 11)	Hilde van der Iest, Marianne Swart en Wies ten Have
1 week voor sessie 2 ideeën aandragen bij de griffie. Dit wordt in sessie 2 gedeeld. Aanvullingen kunnen dan nog tijdens of direct na sessie 2 ingediend worden.	13. Sheet Invulling sessie 3 (blad 11)	Gemeenteraadsleden / griffie
Sessie 3: Als er vragen zijn in relatie tot handhaving, dan kan hier zeker in deze sessie antwoord op worden gegeven.	13. Sheet Invulling sessie 3 (blad 12)	Gemeenteraadsleden wat betreft vragen / Willem Jan Borghardt wat betreft antwoorden

42. Sheet Afsluiting

Afsluiting

Blad 27
 Sessie 2 Klankbordgroep Bestemmingsplan Recreatiegebied De Groene Ster voor
 evenementen

Actielijst

Actie	Terug te vinden in nr. en paginanummer van het verslag	Verantwoordelijke(n)	Open / In behandeling / Afgerond
Passende beoordeling meesturen met stukken voor sessie 2	3. Sheet Voorgeschiedenis (blad 4)	Marianne Swart	Afgerond
Inhoud van de Reactienota zienswijze delen met de raadsleden (bloemlezing)	3. Sheet Voorgeschiedenis (blad 4)	Marianne Swart	Open
Bespreekpunt in sessie 2: Inrichting van het gebied door natuurlijke barrières / milieueffecten	6 t/m 11. Wat is er opgehaald (blad 9)	Marianne Swart i.s.m. Koos Spoelstra, Gerlof van Minnen	In behandeling
Ontwerp bestemmingsplan voorleggen aan de politie	6 t/m 11. Wat is er opgehaald (blad 10)	Marianne Swart / Rianne Rodenburg	Open
Procesvoorstel weergeven in sessie 3	13. Sheet Invulling sessie 3 (blad 11)	Hilde van der Iest, Marianne Swart	Open
1 week voor sessie 2 ideeën aandragen bij de griffie. Dit wordt in sessie 2 gedeeld. Aanvullingen kunnen dan nog tijdens of direct na sessie 2 ingediend worden.	13. Sheet Invulling sessie 3 (blad 11)	Gemeenteraadsleden / griffie	Afgerond
Sessie 3: Als er vragen zijn in relatie tot handhaving, dan kan hier zeker in deze sessie antwoord op worden gegeven.	13. Sheet Invulling sessie 3 (blad 12)	Gemeenteraadsleden wat betreft vragen / Willem Jan Borghardt wat betreft antwoorden	In behandeling (nemen we mee in gesprek met de griffie)
1 week voor sessie 3 ideeën aandragen bij de griffie.	40. Sheet Invulling sessie 3 (blad 23)	Gemeenteraadsleden / griffie	Open